

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — inserati do 30 pett Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati pett vrt Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica 8. —
Telefon St. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODROUZNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. St. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račum pri pošttem Cekovnem zavodu v Ljubljani St. 10.351.

AMERIKA ODKLANJA VSE PREDLOGE

Pariški sporazum med Anglijo in Francijo glede vojnih dolgov je zaradi nove ameriške note padel v vodo

London, 12. decembra. Snoči je prišpel odgovor ameriške vlade na tretjo noto angleške vlade vprašanju vojnih dolgov. Ameriška vlada ponovno odklanja vse pridržke, ki jih je najavila angleška vlada v zvezi s plačilom decembrskega obroka in vztraja na tem, da se pogodbu o dolgovih točno izpoljuje. To odklonilno stališče, ki podira vsako upanje na revizijo pogodbe o vojnih dolgovih, je izvajalo v angleških krogih pravo konsternacijo in splošno sodijo, da je s tem položaj zopet docela izpremenjen. Tako pa po povratku Macdonalda se bo sestal ministrski svet, da razpravlja o tem vprašanju.

Vsebina ameriškega odgovora je bila še v teku noči sporočena v Pariz, kjer je prav tako zavladalo veliko presenečenje. Po poročilih iz Pariza smatrajo tudi tam, da je nastal s tem docela nov položaj ter da je zaradi tega padel v vodo angleško-francoski dogovor o plačilu decembrskega obroka. Francoska vlada bo imela še danes sejo, na kateri bo o tem razpravljala.

Pariz, 12. decembra. Besedilo v zbornici sklenjene resolucije, ki bo še danes objavljen, ugotavlja med drugim naslednje:

Zbornica se ozira na to, da bi prilagila mednarodne dogovore in pogodbe gospodarskim potrebam in da bi ne dala

primerja za enostranski prelom obveznosti. Zbornica je naziranja, da je treba po priznanju načelu mednarodnega prava dogovore in konvencije izpolnjevati. Bistvena okolnost pa je, ki spravlja urejitev plačil med Francijo in Ameriko v dvome, in sicer režim plačil, ki jih ima Francija pravico pričakovati po obstoječih pogodbah od Nemčije. Ta bistvena okolnost je bila s Hoovrovim moratorijem popolnoma spremenjena. Obnovno plačevanje zapadnih obrokov bi mogla Francija smatrati samo kot sredstvo za zopetno uveljavljanje Youngovega načrta. Takšno postopanje bi povzročilo popolen polom, uničilo vse prizadevanja za evropsko obnovo in spravo v izvazno popolno gospodarske in socialne zmede.

Pariz, 12. decembra. g. Ministrski predsednik Herriot je dal svoj pristane na pogodbo, ki je bila dogovorjena v Ženevi in ki omogoča Nemčiji povratek na razorožitveno konferenco. Na seji ministrskega sveta so bili vsi edini v tem, da se decembrski obrok vojnega dolga plača s pridržkom. Ministrski predsednik Herriot je imel pred sejo daljši razgovor z angleškim poslanikom Tyrellom. Seja ministrskega sveta je bila opoldne prekinjena, da je mogel ministrski predsednik sprejeti deputacijo nacionalne zveze bojevnikov in vojnih žrtev, ki mu je predložila predlog zoper plačilo vojnega dolgov. V času, ko je bila ta deputacija v avdijen-

ci, se je vršila pred zbornico in zunanjim ministrstvom javna manifestacija proti vojnim dolgovom. Manifestacija je bila okoli poldneva končana.

Nato se je nadaljevala seja ministrskega sveta, na kateri je bilo ministrskemu predsedniku naročeno, naj brzjavno čestita Paulu Boncourju za doseženi sporazum o razožitviti.

Herriot bo danes popoldne v zbornici obrazložil sklep današnje seje ministrskega sveta. Dejstvo, da bo Francija plačala decembrski obrok vojnega dolga, naj bi pred vsem podprtalo paralelnost med francosko in angleško rešitvijo. Francija se je razen tega odločila za ta sklep tudi zaradi tega, ker je druga ameriška nota sestavljena v mnogo pomirjivejšem tonu, kar potrjujejo tudi zadnje informacije iz Washingtona, in ker so se med t. i. zblizila stališča, ki sta jih zastopala finančni in zunanjki odbori zbornice ter vlada. Povdariti je treba, da se po izčrpnom razgovoru med Herriotom in Tyrellom lahko sklep, da vlada med Parizom in Londonom glede problema vojnih dolgov popolno soglasje.

Pariz, 12. decembra. »Agence Havas« poroča, da bo vlada na današnji seji zbornice zahtevala za plačilo decembrskega obroka vojnega dolgov v Ameriki kredit v višini 19.6 milijonov dolarjev.

Ruski nakupi orožja v Franciji
Pariz, 11. decembra s. Tako po proglašitvi francosko-ruske pogodbe o nenapadanju je nakupovalna komisija ruskega trgovskega zastopnika pričela pogajanja s tovarno za orožje »Hotekhiss», pri kateri je Rusija naročila nekaj sto strojnic najnovišega francoskega modela ter nekaj manj kakor sto lahkih poljskih topov.

Gradnja pravoslavne cerkve

Ljubljana, 12. decembra. V avgustu je začela v Trubarjevem parku rasti srbska pravoslavna cerkev. Ljudje niso mogli presoditi, kako veličastno zgradbo dobi Ljubljana. Zidovje se je skrivalo med drevjem in rasto skrivaj. Zdaj pa mogočno zdovje že štrli nad drevjem, linije bogatega bizantskega sloga se kažejo izza odrov, zlasti je imponantan portal, da lahko slutis, da se porača v Trubarjevem parku res lepa zgradba.

Zima jih je prehitela pri delu, kar je povsem razumljivo, saj delajo še okrog 100 delovnih dni. Zidanje je zelo komplikirano, kar pač zahteva bizantski slog zgradbe. Zidovje je členkovito, fasado prepieta mnogo mehkih linij, lokov, obodno zdovje prehaja iz polkroga v polkrog, tu in tam so tudi prizidi, višinski zaključki so neenak, najnižji so prizidi, nato se pa zdovje dviga čedalje bolj proti ardeni, kjer preide v glavno kupolo, ki je najvišji del zgradbe, visoka 32.45 m z višino križa. Najvišje zdovje sega v višino 26.50 m, to je pri stolpih in kupoli. Konstrukcija strehe kupole bo lesena in krita s pločevinami. Srednjo kupolo bodo nosili štiri stebri, na katere se bodo upirali: tudi stranski loki, nosilci stropov nad absidami (abside so polkrožni prostori v torisu, podobne stranskim ladjam v katoliških cerkvah). Abside zaključujejo zgoraj polkrožne kupole; abside so tri ter tvorijo v torisu podobno križa. Kjer se stikajo polkrogi obodnega zdovja (pri absidah), se bodo dvigali štirje stolpi, nekoliko nižji od kupole. V ozadju bo lev stolp zvonik, v desni pa stopnišče za kor.

Temelji so zelo močni, zlasti pri stolpih in stebrih, ki bodo nosili kupole. Segajo okrog 3.50 m v globino, pod njimi pa je močna armirana plošča. Zato je bilo mnogo dela že samo z betoniranjem temeljev. Če upoštevamo, da je bilo zgornejše zdovje zelo komplikirano, tedaj moremo priznati, da je delo dobro napredovalo. Zaporedni je bilo povprečno po 40 delavcev. Zidovje sega zdaj v višino 14.30 m, vrha torej še niso dosegli, pač je pa zgradba že tako visoka, da so stranske zdovje lahko pokrili s provizorično streho, kjer polože spomladni strešno konstrukcijo. Dobri dve tretjini zdovja je že zgrajenega, približno okrog 1200 kubičnih metrov. Delo bodo ustavili ta teden. Nadaljevali pa bodo spomladni; dim prej bo postal zoper tople vreme, tem prej bodo zopet začeli graditi. Delo izvršuje, kot znano, podjetje in. Josip Dedeč.

Trgovinska pogodba Avstrije in Madžarske
Dunaj, 11. decembra č. Trgovinska pogodba Madžarske in Avstrije so zaključena. Včeraj se je vršila v prisotnosti madžarskega ministra Kallaya končna seja, ki je trajala vso noč in na kateri so definitivno uredili vso vprašanja. Priskrakovati je, da bo sklenjena pogodba v kratkem edinstveno podpisana.

Seja Narodne skupščine

Predlog o podajšanju za kona o zaščiti kmetov

Beograd, 12. decembra. Danes dopoldne se je vršila seja Narodne skupščine. Od vlaže so prisostvovali minister pravde g. Maksimović, kmetijski minister g. Demetrović in minister za fizično vzgojo dr. Hanžek. Tako pa otvoriti se je prevzel besedo narod, poslanec Bogdan Vdovič ter vložil zakonski predlog glede podaljšanja zakona o zaščiti kmetov. S tem zakonom naj bi se podaljšala veljavnost sedaj veljavnega zakona o zaščiti kmetov za tako dolgo, dokler ne bo sprejet novi zakon o zaščiti kmetov, ki je sedaj v razpravi. Obenem predlaga primerne dopolnitve tako, da se zaščita kmetov raztegne tudi na

zadružne denarne zavode, mestne hranilnice in državne denarne zavode z izjemo Narodne banke. Dr. Vidovič je zahteval za ta svoji predlog nujnost, nakar je kmetijski minister g. Demetrović pristal. Narodna skupščina je soglasno odobrila ta predlog in sklenila, da ga mora odbor v 24 urah proučiti in predložiti svoje poročilo. Po rešitvi raznih manjših zadev je Narodna skupščina prešla na dnevnki red ter pričela razpravo o zakonih glede izmenjave sodne zakonodaje, ki jih je pred par dnevi predložil minister pravde. Vsi zakoni so bili po kratki debati sprejeti. Seja ob koncu, ko to poročamo, še traja.

Čiščenje v komunistični stranki

Moskva, 12. decembra. Centralni odbor komunistične stranke je izdal odlok, s katereim odreja, da se mora v teku 1. 1933 izvesti že na kongresu 1. 1929 sklenjeno čiščenje in revizija članstva komunistične stranke. Za dobo tega čiščenja odreja najstrožjo zaporo sprejemanja članov za vse ozemje Sovjetske Unije.

Nemško železo za bolgarski tobak

Sofija, 11. decembra. Francoski poslanec Cambon je posetil predsednika vlade Mušanova ter se pri njem informiral v počajanju, ki so se v zadnjih dneh prilegla med bolgarsko vlado in nemško industrijo zaradi zamenjave nemškega železa za bolgarski tobak. Francoski poslanek se je interesiral, v kolikor je mogel morebitni tozadnevi sporazum prizadel interesne francoske industrije. Poleg tega se je francoski poslanek zanimal tudi za incidente na jugoslovanski meji.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 12. decembra. Policijska uprava je svoj čas objavila, da bo strogo kaznovala vsakogar, ki bi začrivil vandalizem, zlasti pa, če bodo počnjeni in razgrajeni poškodovali v Tivoliju nasade in druge naprave. Toda niti najostrejše kazni ne pomagajo, junaki teme še vedno nadaljujejo svoje vandalsko početje. Nedavno smo poročali, da so v tivolskem parku brezvestno ponovno posekali dve drogoceni draseji, nekaj dni pozneje pa sta bili najdeni zopet dve izruvani in posekani palmi, a včeraj je ravnatelj mestne vrtnine g. Lap prijavil policijski upravi, da so v noči od petka na soboto neznani storki v Tivoliju ob poti pri ribniku izruvali pet klopi v dve vrgli v vodo. Napravili so mestni občini okrog 500 Din škode. Policija išče divjake, ki jim je lepota in estetika Tivolia deveta brigata. Za ta svoj divjaški čin je načelno zaslužijo prav eksemplarčno kazneni.

V enem mesecu je bila Gorupova ulica na Mirju že drugič pozorišča drznega roparjevega napada. Pred tedni je neki zlikovec napadel starejšo gospo, ki se je vrčala domov in ji iztrgal ročno torbico, snoci je bila po napadenju 42letna posestnica Franja Štrihova iz Bistric. Okrog 17.15 je šla po Gorupovi ulici proti Mirju. Blizu Gradaščice se je nenadoma vanjo zaletel približno 18letni mladenec, jo močno s pestjo suzil v prsa in ji hotel iztrgati torbico iz rok. Gospa je padla, toda torbico je krčevito držala v rokah in je izpustila, čeprav je ropar hotel iztrgati. Ker le ni izpustil torbice, je gospa dejala: »Izpusti, saj te poznam!«

Ropar se je ustrašil, pustil je gospo in pobegnil. Zdaj ga išče policija. — Ta napad, izvršen v zgodbini večernih urah, privlači, da so varnostne razmere v nekaterih krajih mesta res nevzdržne in da je upravljena prošnja policijski upravi, da se številno policijskih strankov ponosno in na pravitu po možnosti dve novi strančnici, ena za Bežigradom, druga pa na Mirju.

Včeraj je policija arretirala znanega potepuhca in tatu Viktorja Kočvarja, pri kateremu je zaplenila skoraj popolnoma novo »Tivar« suknjo. Suknja je rujava s črnimi in belimi programi in naj se njen lastnik javi na policiji.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2315.13 — 2326.49, Berlin 1368.47 — 1379.27, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1108.35 — 1113.85, London 186.86 — 188.46, New York čeb. 5741.59 do 5769.85, Pariz 224.99 — 226.11, Praga 170.67 — 171.68, Trst 294.57 — 296.97.

INOZEMSKA BORZA

Curih, Paris 20.30, London 16.89, New York 520., Bruselj 72., Milan 26.72, Madrid 42.42, Amsterdam 208.875, Berlin 133.65, Sofija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.30, Bukarešta 3.805.

Ali si že član Vodnikove družbe?

